

- 1398 / 1 - 97 / 98

**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

2 FEBRUARI 1998

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 314bis van
het Strafwetboek**

(Ingediend door de heer Antoine Duquesne)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. Inleiding

De burger moet worden beschermd tegen de onduidelbare schendingen van zijn privé-leven die de ontwikkeling van bepaalde technieken inzake de ontvangst van beelden en klank voortaan mogelijk maakt. Ook moet hij worden beschermd tegen het onrechtmatig gebruik of de deformatie van zijn beeld en zijn woorden.

In het buitenland is in verscheidene wetten al uiting gegeven aan diezelfde bezorgdheid over de nieuwe vormen van schending van het privé-leven die voortvloeien uit de perfectie van procedures inzake het af luisteren en opnemen van gesprekken of het vastleggen van beelden, alsook uit de vooruitgang op het vlak van de verspreidingsmogelijkheden.

Dit wetsvoorstel voorziet in een nieuwigheid in de zin dat het de wil vertolkt om te reageren tegen de nefaste gevolgen van een bepaalde vertechnisering van de hedendaagse samenleving voor het geheim van het privé-leven.

(*) Vierde zitting van de 49de zittingsperiode

- 1398 / 1 - 97 / 98

**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

2 FÉVRIER 1998

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 314bis du
Code pénal**

(Déposée par M. Antoine Duquesne)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

I. Introduction

Le citoyen doit être protégé contre les atteintes intolérables à sa vie privée que rend désormais possible le développement de certaines techniques de captation de l'image et du son. Il doit également être protégé contre l'utilisation abusive ou la déformation de son image et de ses paroles.

Plusieurs législations étrangères ont déjà exprimé la même préoccupation face à de nouvelles formes d'atteinte à la vie privée résultant du perfectionnement des procédés d'écoute et d'enregistrement de la parole ou de fixation de l'image, ainsi que des progrès en matière de moyens de diffusion.

La présente proposition peut être considérée comme novatrice dans le sens où elle traduit une volonté de réaction contre les conséquences néfastes d'un certain état technique de la société contemporaine sur le secret de la vie privée.

(*) Quatrième session de la 49ème législature

Het is onze bedoeling het individu te beschermen tegen de traditionele schendingen waarvan hij het slachtoffer kan zijn, alsook tegen de nieuwe vormen van schending die resulteren uit de moderne technieken, zonder dat bepaalde essentiële waarden van de maatschappij (persvrijheid, recht op informatie of veiligheid van zaken en personen) in het gedrang komen.

II. Definitie van het begrip «privé-leven»

Het begrip «principe van de eerbiediging van het privé-leven» doet al meteen de moeilijkheid rijzen van de definitie van wat moet worden beschermd.

Net als heel wat andere waarden van onze maatschappij is het privé-leven een fundamenteel begrip dat tegelijk vaag is en duidelijk omljnd, en onderworpen is aan inmengingen die gerechtvaardigd zijn door andere even behartenswaardige fundamentele waarden. Er bestaat dus onduidelijk en onzekerheid over de grenzen van dat begrip.

Waar begint iemands privé-leven, hoe is het te onderscheiden van zijn openbaar leven? Het antwoord op die vraag is niet evident, want beide overlappen elkaar vaak. Volgens ons is het onmogelijk met één woord of één formule te bepalen waar het eerste eindigt en het tweede begint.

III. Vigerende wetgeving

Hoewel het niet gemakkelijk is het begrip «recht op privé-leven» te definiëren, bevat onze wetgeving al een aantal bepalingen die bepaalde schendingen van dat recht bestraffen.

Het recht op een privé-leven is sinds de grondwetsherziening van 1993 opgenomen in artikel 22 van de Grondwet, dat stelt dat ieder recht heeft op eerbiediging van zijn privé-leven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.

Artikel 8 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden garandeert het recht op eerbiediging van het privé-leven :

«1. Eenieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé-leven, zijn gezinsleven, zijn huis en zijn briefwisseling.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan met betrekking tot de uitoefening van dit recht dan voor zover bij de wet is voorzien (...).»

Nous entendons protéger l'individu contre les atteintes traditionnelles que peut subir sa personne et contre les formes nouvelles d'atteinte nées des techniques modernes, sans mettre en péril certains intérêts essentiels de la société, comme la liberté de la presse, le droit à l'information ou la sécurité des biens et des personnes.

II. Définition de la vie privée

L'expression «principe du respect de la vie privée» traduit immédiatement la difficulté de définir ce que l'on entend protéger.

A l'instar de nombreuses valeurs fondamentales de notre société, la vie privée est un concept à la fois vague et précis, fondamental et soumis à des ingérences justifiées par d'autres valeurs également dignes de protection. Ses limites sont donc incertaines et floues.

Où commence la vie privée d'une personne, comment la distinguer de sa vie publique ? Il s'agit d'une tâche difficile car il y a souvent interpénétration de l'une dans l'autre. Il nous semble impossible de préciser à l'aide d'un mot, d'une formule où finit la première, où commence la seconde.

III. Législation en vigueur

Même s'il n'est pas facile de définir «le droit à la vie privée», notre législation contient déjà un certain nombre de dispositions sanctionnant certaines atteintes à ce droit.

Le droit à la vie privée est inscrit, depuis la réforme constitutionnelle de 1993, à l'article 22 de la Constitution qui dispose que chacun a droit au respect de sa vie privée et familiale, sauf dans les cas et conditions fixés par la loi.

L'article 8 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales garantit le droit au respect de la vie privée :

«1. Toute personne a droit au respect de sa vie privée, de son domicile et de sa correspondance.

2. Il ne peut y avoir ingérence d'une autorité publique dans l'exercice de ce droit que pour autant que cette ingérence est prévue par la loi (...).»

Artikel 29 van de Grondwet bepaalt het volgende: «Het briefgeheim is onschendbaar. De wet bepaalt welke agenten verantwoordelijk zijn voor de schending van het geheim der aan de post toevertrouwde brieven.»

Artikel 460 van het Strafwetboek straft met gevangenisstraf en met geldboete «hij die schuldig bevonden wordt aan het wegmaken van een aan de post toevertrouwde brief of aan het openen van een zodanige brief om het geheim ervan te schenden (...)»

Krachtens de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven is het in principe verboden het geheim van de telecommunicatie te schenden.

De wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens wordt geacht toepasbaar te zijn op visuele gegevens. Onder «persoonsgegevens» wordt daarin verstaan elke informatie die kan zijn samengesteld uit taaltekens, geuren, klanken of beelden. Niettemin lijkt op grond van de formulering van die wet een onderscheid te moeten worden gemaakt tussen de verschillende bewakingssystemen met camera's, waarbij het onderscheid berust op de mogelijkheid van het systeem om de visuele gegevens die het inzamelt en overbrengt, op te nemen en het spoor ervan te bewaren. Wanneer het bewakingssysteem alleen dient om bepaalde plaatsen of activiteiten ogenblikkelijk te bewaken vanuit een punt dat zich geografisch op een afstand van die plaatsen of activiteiten bevindt, en dus niet om de ingezamelde beelden op te nemen, worden de gegevens niet bewaard; het komt ons voor dat bovenvermelde wet niet toepasbaar is in deze hypothese.

IV. Wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het af luisteren, kennisnemen en opnemen van privé-communicatie en -telecommunicatie

Deze wet strekt er voornamelijk toe het af luisteren door onderzoeksrechters van bepaalde gesprekken wettig te maken, alsook het principe te bekrachtigen dat betrekking heeft op het verbod om gesprekken met behulp van toestellen af te luisteren, op het verbod om communicatie te gebruiken waarvan geweten is dat ze tot de persoonlijke levenssfeer behoort, en op het verbod om bepaalde privé-communicatie waarvan men kennis zou kunnen hebben gehad, te verspreiden en te misbruiken.

Deze wet houdt dus een bevestiging in van het belangrijke en positieve beginsel van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het onderscheppen of af luisteren van privé-boodschappen, voorzo-

L'article 29 de la Constitution dispose que «Le secret des lettres est inviolable. La loi détermine quels sont les agents responsables de la violation du secret des lettres confiées à la poste».

L'article 460 du Code pénal punit d'une peine d'amende et d'emprisonnement «Quiconque sera convaincu d'avoir supprimé une lettre confiée à la poste, ou de l'avoir ouverte pour en violer le secret (...)».

Sur base de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, il est en principe interdit de violer le secret de télécommunications.

La loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel est quant à elle considérée comme applicable aux données visuelles. En effet, par «données personnelles», elle entend toute information pouvant se composer de signes langagiers, d'odeurs, de sons ou d'images. Cependant, les termes de cette loi semblent imposer de faire une distinction entre les systèmes de surveillance par caméras, suivant qu'ils permettent ou non d'enregistrer les données visuelles, dont ils assurent la collecte et la transmission, et d'en conserver la trace. Lorsque le système de surveillance ne comprend pas l'enregistrement des images rassemblées, mais vise uniquement à la surveillance instantanée de certains lieux ou activités à partir d'un point qui s'en trouve géographiquement éloigné, aucune conservation des données n'a lieu; il ne paraît pas que cette loi puisse s'appliquer dans cette hypothèse.

IV. La loi du 30 juin 1994 relative à la protection de la vie privée contre les écoutes, la prise de connaissance et l'enregistrement de communications et télécommunications privées

Le but principal de cette loi est non seulement la légalisation de certaines écoutes effectuées par des juges d'instruction mais surtout l'affirmation du principe de l'interdiction des écoutes au moyen d'appareils, l'interdiction de l'utilisation des communications dont on sait qu'elles revêtent un caractère privé et l'interdiction de diffuser et d'abuser de certaines communications privées dont on aurait pu prendre connaissance.

Cette loi affirme donc le principe important et positif de protection de la vie privée contre toutes interceptions ou écoutes de messages privés, pour autant qu'elles aient lieu à l'aide d'un appareil. Elle punit

ver daarvoor een toestel wordt aangewend. De wet bestraft het af luisteren van gewone gesprekken en telefoongesprekken.

Niettemin is gebleken dat een correcte toepassing van die wet onmogelijk was wegens de vormvereisten die ze oplegt en voorts door de aanzienlijke ontwikkeling van de telecommunicatietechnologie.

Momenteel behandelt het parlement een wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 30 juni 1994 (Stuk Kamer, 1996-1997, nr. 1075/1 tot 14). Bedoeling daarvan is de ontoepasbaarheid van de wet te verhelpen door het toepassingsgebied ervan uit te bereiden tot alle nieuwe (tele)communicatietechnieken. Tevens opent het voorstel voor de politiediensten, het openbaar ministerie en de onderzoeksrechters een aantal nieuwe mogelijkheden en versoepelt het de omslachtige procedure die voortvloeit uit de bewakingsmaatregelen.

V. Observatiemiddelen

Dat de wet van 30 juni 1994, als gevolg van nieuwe technologieën, op een aantal punten voorbijgestreefd is, werd al eerder aangestipt.

Overigens zijn we momenteel niet in staat het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer voldoende te beschermen tegen het gebruik van beeldopnametechnieken. Aangezien camerabewaking een aantasting is van de persoonlijke levenssfeer, is het noodzakelijk dat ter zake een toereikende, duidelijke en volledige reglementering wordt uitgewerkt.

Daarom moet de wetgeving tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden aangevuld met maatregelen inzake observatie. Door de nieuwe technieken kunnen observatiepraktijken immers aanleiding geven tot zware schendingen van dat recht.

VI. Audiovisuele technieken

De mogelijkheid om risicoloos te bescipeden en af te luisteren leidt tot heel wat misbruiken, die de meest uiteenlopende drijfveren en de meest diverse gevolgen kunnen hebben.

Onder audiovisuele techniek worden zowel geluids- als beeldopnames verstaan. De dreiging voor het privé-leven kan niet alleen uitgaan van zeer geavanceerde beeldobservatietechnieken (bijvoorbeeld: bepaalde soorten camera's, met name telelenzen) maar ook van verborgen microfoons of telefoontaps via het Belgacom-netwerk.

l'écoute de conversations ordinaires et de conversations téléphoniques.

Cependant, il semble que cette loi n'a pas pu être correctement appliquée en raison de son formalisme et du développement considérable de la technologie sur le plan des télécommunications.

Le Parlement est actuellement saisi d'un projet de loi modifiant la loi du 30 juin 1994 (Doc. Chambre, 1996-1997, n° 1075/1 à 14). Il a pour objet de corriger son inapplicabilité en élargissant son champ d'application à l'ensemble des nouvelles techniques de (télé)communication. De même, il offre certaines possibilités nouvelles aux services de police, au ministère public et aux juges d'instruction et, d'autre part, il assouplit la procédure fastidieuse issue des mesures de surveillance.

V. Les moyens d'observation

Comme il a déjà été souligné, de nouvelles technologies ont fait de la loi du 30 juin 1994 un texte dépassé sur certains points.

Par ailleurs, à l'heure actuelle, nous ne pouvons pas garantir de manière suffisante le droit au respect de la vie privée contre les menaces de recours à l'enregistrement des images. Dans la mesure où la surveillance par caméras constitue une atteinte au droit à la vie privée, il s'impose qu'elle soit réglementée de manière suffisante, précise et complète.

C'est pourquoi il convient de compléter la législation sur la protection de la vie privée par des mesures concernant l'observation qui aujourd'hui, surtout avec les nouveaux moyens techniques, peut gravement porter atteinte à ce droit.

VI. Les techniques audiovisuelles

La faculté d'épier et d'écouter sans risque entraîne de multiples abus aux mobiles les plus variés et aux conséquences les plus diverses.

La technique audiovisuelle est à la fois un enregistrement sonore et une prise d'images. La vie privée peut être autant menacée par des techniques d'observation très sophistiquées en matière d'images (exemple : certains types de caméras et notamment les téléobjectifs) que par des micros dissimulés ou des écoutes téléphoniques via le réseau de Belgacom.

VII. Doel van dit wetsvoorstel

Tot slot tonen de leemten in de wet aan dat een wetgevend initiatief noodzakelijk is. Ze brengen echter ook de moeilijkheid onder de aandacht die een dergelijk initiatief onvermijdelijk met zich brengt. Een wet kan zich er immers niet toe beperken het beginsel van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer te omschrijven, maar moet ook in de midelen voorzien om die bescherming waar te maken.

Momenteel bestraft de wet het af luisteren van telefoongesprekken, terwijl ze het verzamelen van visuele gegevens ongemoeid laat. De wetgever was indertijd niet van oordeel dat de toepassings sfeer van de wet kon worden uitgebreid tot alle met behulp van toestellen functionerende bewakingssystemen. Daarom biedt de wet alleen maar waarborgen in verband met auditieve gegevens.

Onze hoofddoelstelling bestaat erin de wetgeving te verfijnen en een verbod in te stellen op zowel geluids- als beeldopnames van mensen die zich op een privé-terrein bevinden, ingeval zij hun toestemming niet hebben gegeven. Tevens wordt het verboden die gegevens te gebruiken voor welke privé-doel-einden ook.

Bovendien stelt dit voorstel een bescherming in tegen misbruik bij de aanwending van aldus verkregen informatie, indien de onderschepping op wettelijke wijze (en misschien zelfs onvrijwillig) tot stand kwam. Met andere woorden: wij willen het individu beschermen tegen de verspreiding van woorden of beelden die buiten zijn weten om werden opgenomen tijdens een privé-gesprek of een vertrouwelijke conversatie.

De wet van 30 juni 1994 is op dat punt immers niet duidelijk genoeg. Zo bestraft artikel 2 (tot invoeging van een artikel 314bis in het Strafwetboek) al wie privé-communicaties of -telecommunicaties, waaraan hij niet deelneemt, af luistert of opneemt, zonder de toestemming van alle deelnemers aan voormelde gesprekken.

De voorwaarde volgens welke het om iemand moet gaan die niet aan het gesprek deelneemt, is ontoereikend. Het is best mogelijk dat iemand die aan een privé-gesprek deelneemt, beslist de opname ervan te verspreiden zonder dat zijn gesprekspartner daarvan op de hoogte is. Ook hier is uiteraard sprake van een schending van het recht op een persoonlijke levenssfeer.

Met dit wetsvoorstel willen wij ons nauwer afstemmen op de aanpak van de Franse wetgever. Die legt ter zake meer strengheid aan de dag, door niet alleen af luisterpraktijken in aanmerking te nemen, maar ook beeldopnames van mensen die zich op een privé-terrein bevinden.

VII. Objectif de cette proposition de loi

En définitive, les lacunes de la loi démontrent la nécessité d'une intervention du législateur mais aussi la difficulté inhérente à cette entreprise puisque la loi ne doit pas seulement définir le principe de la protection de la vie privée mais également prévoir les moyens de cette protection.

A l'heure actuelle, la loi punit l'écoute de conversations téléphoniques sans envisager les données visuelles. Les auteurs de la loi n'ayant pas considéré pouvoir étendre celle-ci à l'ensemble des systèmes de surveillance par voie d'appareils, ils se sont dès lors bornés à garantir les données auditives.

Notre objectif premier est de préciser la législation et d'interdire d'effectuer des enregistrements, aussi bien audios que visuels, de personnes se trouvant dans un lieu privé, sans leur consentement et de les utiliser à quelque fin privée que ce soit.

En outre, cette proposition établit une protection, en cas d'interception effectuée légalement (involontairement peut-être) contre l'abus d'utilisation des informations ainsi recueillies. En d'autres termes, nous voulons protéger les individus contre la divulgation de paroles ou d'images enregistrées à leur insu lors d'une conversation prononcée à titre privé ou confidentiel.

En effet, la loi du 30 juin 1994 manque de clarté à ce sujet et son article 2 (introduisant un article 314bis dans le Code pénal) sanctionne quiconque écoute ou enregistre des communications ou télécommunications privées, auxquelles il ne prend pas part, sans le consentement de tous les participants.

La condition selon laquelle il doit s'agir d'une personne qui ne prend pas part à la conversation n'est pas suffisante. Il se peut très bien qu'un individu prenant part à une conversation privée décide d'en divulguer l'enregistrement à l'insu de son interlocuteur. Il s'agit, dans ce cas, bien évidemment, d'une violation du droit à la vie privée.

Par la présente proposition, nous voulons nous rapprocher de la solution française qui cerne le problème de manière plus rigoureuse et prend en compte non seulement l'écoute mais aussi la prise d'image d'individus se trouvant dans un lieu privé.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN**Art. 2**

Dit artikel wijzigt het opschrift van hoofdstuk VIII*bis* van het Strafwetboek.

Art. 3

Artikel 3 van dit voorstel vervangt de paragrafen 1 tot 3 van het bij de wet van 30 juni 1994 in het Strafwetboek ingevoegde artikel 314*bis* door zes nieuwe paragrafen (§ 1 tot § 3*quater*).

Bij wege van de voorgestelde § 1 wordt de aanvalkelijke daad die de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer oplevert strafbaar gesteld, ongeacht of die inbreuk wordt gepleegd door middel van een geluidsopname of een fotografisch procédé.

Krachtens de voorgestelde § 2 wordt het gebruik van de in § 1 bedoelde documenten vastgesteld en bestraft.

Ingevolge de voorgestelde § 3 wordt de openbaarmaking van montages die zijn gemaakt aan de hand van woorden of beelden vastgesteld en bestraft.

De voorgestelde paragrafen 3*bis* tot 3*quater* bevatten drie uiteenlopende bepalingen :

- naar luid van § 3*bis* is de poging strafbaar;
- paragraaf 3*ter* heeft betrekking op het instellen van de strafvordering;
- luidens § 3*quater* wordt het materiaal verbeurd verklaard.

De elementen die wezenlijk en gemeen zijn aan de misdrijven die zijn bedoeld in de paragrafen 1 en 2 berusten op de volgende begrippen :

A. Schending van de persoonlijke levenssfeer

Het misdrijf dat in § 1 wordt bepaald en strafbaar gesteld, veronderstelt het opnemen, door middel van een of ander toestel, van de woorden die zijn uitgesproken op een privé-terrein zonder dat de persoon die deze woorden heeft uitgesproken daartoe toestemming heeft gegeven.

Het opnemen van een gesprek over de publicatie van een artikel is geen schending van de vertrouwelijkheid van het privé-leven.

COMMENTAIRE DES ARTICLES**Art. 2**

Cet article modifie l'intitulé du chapitre VIII*bis* du Code pénal.

Art.3

L'article 3 de la présente proposition remplace les §§ 1er à 3 de l'article 314*bis* du Code pénal, inséré par la loi du 30 juin 1994, par six nouveaux paragraphes (§§ 1er à 3*quater*).

Le § 1er proposé réprime le fait initial qui constitue l'atteinte à la vie privée, que cette atteinte soit réalisée par un enregistrement sonore ou par un procédé photographique.

Le § 2 proposé prévoit et réprime les utilisations des documents visés au § 1er.

Le § 3 proposé prévoit et réprime la publication de montages réalisés avec les paroles ou l'image.

Quant aux §§ 3*bis* à 3*quater* proposés, ils contiennent 3 dispositions d'ordre différent :

- le § 3*bis* prévoit que la tentative est punissable;
- le § 3*ter* est relatif à la mise en mouvement de l'action publique;
- le § 3*quater* prévoit la confiscation du matériel.

Les éléments essentiels et communs aux infractions prévues aux §§ 1er et 2 font appel aux notions suivantes :

A. Atteinte à la vie privée

Le délit prévu et réprimé au § 1er, pour être constitué, suppose l'enregistrement au moyen d'un appareil quelconque des paroles émises dans un lieu privé, sans le consentement de la personne qui les a prononcées.

Ne constitue pas une atteinte à l'intimité de la vie privée l'enregistrement d'une conversation ayant pour objet des pourparlers en vue de la publication d'un article.

Het misdrijf waarbij de vertrouwelijkheid van het privé-leven wordt geschonden, veronderstelt geenszins dat een dergelijke schending onduldbaar moet zijn.

B. De toestemming van de persoon

Het ligt voor de hand dat die daden slechts misdrijven zijn indien ze worden gepleegd zonder de toestemming van de personen die erbij betrokken zijn.

Om te vermijden dat de rechtmatige wens om het privé-leven te beschermen ten onrechte in botsing komt met de wettige uitoefening van de persvrijheid of zelfs van de gebruikelijke vrijheid van handel en nijverheid, dient te worden toegevoegd dat personen wier woorden zijn opgenomen of wier beeld is vastgelegd tijdens een bijeenkomst geacht zijn daarmee in te stemmen indien die daden voor het oog van de deelnemers aan die bijeenkomst worden gepleegd.

C. Privé-terrein

Een privé-terrein moet worden opgevat als een plaats die voor niemand toegankelijk is behalve indien degene die er permanent of tijdelijk verblijft daartoe de toestemming geeft. Een plaats die voor iedereen toegankelijk is zonder dat iemand daartoe bijzondere toestemming moet verlenen, is daarentegen een openbaar terrein, ongeacht of de toegang tot die plaats doorlopend of onvoorwaardelijk is dan wel onderworpen is aan bepaalde voorwaarden.

Door het gebruik ervan kan een kantoorruimte in een bedrijf de hoedanigheid van privé-terrein krijgen aangezien de telefoongesprekken die er plaatsvinden behoren tot de vertrouwelijkheid van het privé-leven.

Er dient een onderscheid te worden gemaakt tussen het begrip recht op beeld en het begrip recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer omdat de mogelijkheid bestaat dat een beeld dat wordt opgenomen op een openbaar terrein geen inbreuk is op het privé-leven.

D. Woorden

Krachtens de voorgestelde § 1 is het opnemen van woorden uitgesproken op een privé-terrein door middel van enig toestel strafbaar indien de persoon die deze woorden heeft uitgesproken daartoe geen toestemming heeft gegeven, ongeacht de technische resultaten van de opname, ook al zijn de opgenomen woorden onhoorbaar.

Le délit d'atteinte à l'intimité de la vie privée ne suppose nullement qu'une telle atteinte présente un caractère intolérable.

B. Le consentement de la personne

Il est évident que ces actes ne constituent des délits que s'ils ont été commis sans le consentement des personnes intéressées.

Afin d'éviter que le juste souci de protection de la vie privée n'entre abusivement en conflit avec le légitime exercice de la liberté de la presse ou même de la liberté traditionnelle du commerce et de l'industrie, il convient d'ajouter que le consentement des personnes dont les paroles ont été enregistrées ou dont l'image a été captée au cours d'une réunion est présumé lorsque ces actes auront été accomplis au vu et au su des participants de cette réunion.

C. Lieu privé

Le lieu privé doit être conçu comme un endroit qui n'est ouvert à personne sauf autorisation de celui qui l'occupe d'une manière permanente ou temporaire. Doit être, au contraire, qualifié de public le lieu accessible à tous, sans autorisation spéciale de quiconque, que l'accès en soit permanent et inconditionnel ou subordonné à certaines conditions.

Peut, par exemple, par son utilisation, recevoir le caractère d'un lieu privé le bureau d'une entreprise, alors que les communications téléphoniques passées dans ce bureau sont de celles qui entrent dans le domaine de l'intimité de la vie privée.

Il convient de distinguer le concept du droit à l'image et celui du droit au respect de la vie privée. En effet, l'image réalisée dans un lieu public peut ne pas constituer une atteinte à la vie privée.

D. Paroles

Le § 1er proposé réprime le fait d'enregistrer au moyen d'un appareil quelconque des paroles émises dans un lieu privé, sans le consentement de la personne qui les a prononcées, quels que soient les résultats techniques de l'enregistrement, même si les propos enregistrés sont inaudibles.

E. Het opzet

Wij wensen in dit voorstel de aandacht te vestigen op het aspect «opzettelijkheid».

De wil om het privé-leven te schenden kan onder meer voortvloeien uit het conditioneren van het slachtoffer dat gedurende een hele tijd wordt onderworpen aan zorgvuldig voorbereide en gerichte vragen.

In de voorgestelde § 2 wordt geen onderscheid gemaakt op het stuk van de aard van de opname die openbaar wordt gemaakt; in een gesprek dient dus geen onderscheid te worden gemaakt tussen de woorden die betrekking hebben op het persoonlijk leven en de andere. De tekst is van toepassing van zodra die woorden zijn uitgesproken op een privé-terrein en zijn opgenomen zonder de toestemming van de betrokkene.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Het opschrift van hoofdstuk *VIIIbis*, boek II, titel V, van het Strafwetboek, ingevoegd bij de wet van 30 juni 1994, wordt vervangen door het volgende opschrift :

«Hoofdstuk *VIIIbis* : Misdrijven betreffende het geheim van privé-communicatie en -telecommunicatie en betreffende het recht op beeld».

Art. 3

In artikel 314*bis* van het Strafwetboek, ingevoegd bij de wet van 30 juni 1994, worden de paragrafen 1 tot 3 vervangen door de volgende bepalingen :

«§ 1. Met gevangenisstraf van zes maanden tot één jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot tien-duizend frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft eenieder die opzettelijk de vertrouwelijkheid van andermans privé-leven schendt :

E. L'intention

Notre volonté dans cette proposition est de mettre en évidence l'élément «intentionnel».

La volonté de porter atteinte à la vie privée peut résulter notamment de la mise en condition de la victime, soumise pendant un certain temps, à un véritable questionnaire soigneusement préparé et orienté.

Le § 2 proposé ne fait pas de distinction quant à la nature de l'enregistrement porté à la connaissance du public; il n'y a donc pas lieu de distinguer, dans une conversation les paroles qui concernent la vie intime et les autres, et le texte est applicable dès lors qu'elles ont été tenues dans un lieu privé et enregistrées sans le consentement de l'intéressé.

A. DUQUESNE

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'intitulé du Chapitre *VIIIbis* du livre II, titre V, du Code pénal, inséré par la loi du 30 juin 1994, est remplacé par l'intitulé suivant :

«Chapitre *VIIIbis* : Infractions relatives au secret des communications et des télécommunications privées et au droit à l'image».

Art. 3

Dans l'article 314*bis* du Code pénal, inséré par la loi du 30 juin 1994, les §§ 1er à 3 sont remplacés par les dispositions suivantes :

«§ 1er. Sera puni d'un emprisonnement de 6 mois à un an et d'une amende de deux cents francs à dix mille francs, ou de l'une de ces peines seulement, quiconque aura volontairement porté atteinte à l'intimité de la vie privée d'autrui :

1° door woorden die op een privé-terrein worden uitgesproken af te luisteren, op te nemen en door te zenden door middel van enig toestel, zonder dat de persoon die deze woorden heeft uitgesproken daartoe zijn toestemming heeft gegeven;

2° door het beeld van een persoon die zich op een privé-terrein bevindt vast te leggen of over te zenden door middel van enig toestel, zonder dat die persoon daartoe zijn toestemming heeft gegeven.

Indien de in het eerste lid bedoelde daden worden gesteld tijdens een bijeenkomst en voor het oog van de deelnemers, worden dezen geacht daartoe hun toestemming te hebben verleend.

§ 2. Met de in § 1 vastgestelde straffen wordt gestraft eenieder die opnames of documenten die zijn verkregen door middel van een van de daden bedoeld in § 1 opzettelijk onder zich houdt, ter kennis brengt of laat brengen van het publiek of van een derde, of al dan niet in het openbaar gebruikt.

§ 3. Met de in § 1 vastgestelde straffen wordt gestraft eenieder die, op onverschillig welke wijze, de montage van de woorden of het beeld van een persoon opzettelijk openbaar maakt zonder diens toestemming, indien niet duidelijk blijkt dat het om een montage gaat of indien zulks niet uitdrukkelijk wordt vermeld.

§ 3bis. Poging tot het plegen van een van de misdrijven bedoeld in de paragrafen 1 tot 3 wordt gestraft zoals het misdrijf zelf.

§ 3ter. Voor de misdrijven bedoeld in de paragrafen 1 tot 3 kan de strafvordering slechts worden ingesteld op een klacht van het slachtoffer, zijn wettige vertegenwoordiger of zijn rechthebbenden.

§ 3quater. In de gevallen bedoeld in de paragrafen 1 tot 3 kan de rechtbank de verbeurdverklaring uitspreken van :

- het materiaal dat werd gebruikt om het misdrijf te plegen;
- iedere opname die of ieder document dat is verkregen door middel van een van de feiten bedoeld in § 1;
- de drager van de montage.».

10 december 1997

1° en écoutant, en enregistrant ou en transmettant au moyen d'un appareil quelconque des paroles émises dans un lieu privé, sans le consentement de la personne qui les a prononcées;

2° en fixant ou en transmettant, au moyen d'un appareil quelconque, l'image d'une personne se trouvant dans un lieu privé, sans le consentement de celle-ci.

Lorsque les actes énoncés à l'alinéa 1er auront été accomplis au cours d'une réunion, au vu et au su de ses participants, le consentement de ceux-ci sera présumé.

§ 2. Sera puni des peines prévues au § 1er quiconque aura sciemment conservé, porté ou volontairement laissé porter à la connaissance du public ou d'un tiers, ou utilisé, publiquement ou non, tout enregistrement ou document, obtenu à l'aide d'un des faits visés au § 1er.

§ 3. Sera puni des peines prévues au § 1er quiconque aura sciemment publié, par quelque voie que ce soit, le montage réalisé avec les paroles ou l'image d'une personne, sans le consentement de celle-ci, s'il n'apparaît pas à l'évidence qu'il s'agit d'un montage ou s'il n'en est pas expressément fait mention.

§ 3bis. La tentative de commettre une des infractions visées aux §§ 1er à 3 est punie comme l'infraction elle-même.

§ 3ter. Pour les infractions visées aux §§ 1er à 3, l'action publique ne pourra être engagée que sur plainte de la victime, de son représentant légal ou de ses ayants droit.

§ 3quater. Dans les cas visés aux §§ 1er à 3, le tribunal pourra prononcer la confiscation :

- du matériel ayant servi à commettre l'infraction;
- de tout enregistrement ou document obtenu à l'aide d'un des faits visés au § 1er;
- du support de montage.».

10 décembre 1997

A. DUQUESNE